

ПРАВИЛА ЗА КАТЕГОРИЗАЦИЯ НА КЛИЕНТИТЕ НА ИНВЕСТИЦИОНЕН ПОСРЕДНИК „ПЪРВА ФИНАНСОВА БРОКЕРСКА КЪЩА“ ЕООД

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

- 1.** Настоящият документ определя правилата, критериите и процедурата на инвестиционен посредник „ПФБК“ ЕООД(ИП), въз основа на които ИП категоризира своите клиенти като непрофесионални, професионални или приемлива насрещна страна в съответствие с изискванията на Директива 2014/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета относно пазарите на финансови инструменти и за изменение на Директива 2002/92/ЕО и на Директива 2011/61/ЕС (MIFID II), Делегиран регламент (ЕС) 2017/565 на Комисията от 25 април 2016 година за допълване на Директива 2014/65/ЕС на Европейския парламент и на Съвета по отношение на организационните изисквания и условията за извършване на дейност от инвестиционните посредници и за даването на определения за целите на посочената директива (Делегиран регламент 2017/565) и Закона за пазарите на финансови инструменти (ЗПФИ).
- 2.** ИП уведомява всички свои клиенти за условията и критериите, по които ги определя като професионални или непрофесионални, както и за обстоятелствата, при които могат да бъдат определени за приемлива насрещна страна, като публикува настоящите Правила за категоризация на интернет страницата си и ги разпространява по други подходящи способы в съответствие с Общите условия и приложимото законодателство.
- 3.** Преди сключването на договор с нов клиент ИП задължително го категоризира като прилага критериите заложи в ЗПФИ, изискванията на Делегиран регламент 2017/565 и настоящите Правила. ИП изисква от клиента попълването на информационна карта по образец на ИП, чрез която се определят основните характеристики на клиента – неговият опит, знания и умения за самостоятелно вземане на инвестиционни решения и правилна оценка на рисковете, свързани със съответната инвестиционна услуга или сделка.
- 4.** Категоризацията на клиентите се извършва служебно въз основа на събраната информация при подаване на заявката за откриване на сметка за търговия. Категоризацията се извършва по време на обработването на заявката за откриване на сметка и преди сключването на договора. Клиентите се категоризират в следните категории: непрофесионален клиент, професионален клиент и приемлива насрещна страна.
- 5.** ИП може по собствена инициатива:
  - 5.1.** Да определи като професионален клиент, който в други случаи би бил определен като приемлива насрещна страна за всички или за някои от предлаганите инвестиционни услуги и дейности или финансови инструменти.
  - 5.2.** Да определи като непрофесионален клиент, който се счита за професионален клиент за всички или само за някои от предлаганите инвестиционни услуги и дейности или финансови инструменти.
- 6.** Клиентът се уведомява на траен носител или на електронна поща за категоризацията, а също така и за правото му да поиска промяна на категоризацията. Клиентът има право, след като се запознае с първоначалната си служебна категоризация, при подаване на заявката, преди сключването на договора за търговия с финансови инструменти, да поиска

смяна на категорията си, съобразно и при спазване на предвидените в критерии и изисквания.

II. ПРОФЕСИОНАЛЕН КЛИЕНТ

7. Професионален клиент е клиент, който притежава опит, знания и умения, за да взема самостоятелно инвестиционни решения и правилно да оценява рисковете, свързани с инвестирането, който отговаря на критериите, съгласно Приложението към § 1, т. 10 от Допълнителните разпоредби на ЗПФИ.

8. ИП по собствена инициатива ще категоризира като професионални следните категории клиенти по отношение на всички инвестиционни услуги и дейности и финансови инструменти винаги, когато не е изрично поискано друго:

8.1. Лица, за които се изисква издаването на лиценз за извършването на дейност на финансовите пазари или чиято дейност на тези пазари е регулирана по друг начин от националното законодателство на държава членка, независимо от това дали е съобразено с директива на Съюза, както и лица, получили разрешение за извършване на тези дейности или по друг начин регулирани от законодателството на трета държава, както следва:

- кредитни институции;
- инвестиционни посредници;
- други финансови институции, които подлежат на лицензиране или се регулират по друг начин;
- застрахователни дружества;
- предприятия за колективно инвестиране и техните управляващи дружества;
- пенсионни фондове и пенсионноосигурителните дружества;
- лица, които търгуват по занятие за собствена сметка със стоки или стокови деривати;
- местни дружества;
- други институционални инвеститори.

8.2. Големи предприятия, които отговарят поне на две от следните условия:

- балансово число - най-малко левовата равностойност на 20 000 000 евро;
- чист оборот - най-малко левовата равностойност на 40 000 000 евро;
- собствени средства - най-малко левовата равностойност на 2 000 000 евро.

8.3. Национални и регионални органи на държавната власт, държавни органи, които участват в управлението на държавния дълг, централни банки, международни и наднационални институции като Световната банка, Международният валутен фонд, Европейската централна банка, Европейската инвестиционна банка, и други подобни международни организации.

8.4. Други институционални инвеститори, чиято основна дейност е инвестиране във финансови инструменти, включително лица, които извършват секюритизация на активи или други финансови трансакции.

8.5. За категоризиране на клиентите по т. 8.1. – 8.4 като професионални, ИП се базира на публично достъпната информация (вкл. и в интернет), публични регистри, официални документи, лицензи, разрешения и т.н., а за клиентите по т. 8.2 по - горе, и на достъпните финансови отчети. Когато публично достъпната информация е недостатъчна, ИП може да

поиска допълнителна информация от клиента. До получаването на съответната информация такъв клиент ще се третира като непрофесионален.

9. Посочените в т. 8.1 – 8.4 лица се считат за професионални клиенти. Те имат право да поискат третиране като непрофесионални клиенти, при което ИП може да се съгласи да им предостави по-висока степен на защита. В този случай ИП изисква от клиента попълването на заявление за третиране като непрофесионални клиенти по образец.

10. Когато клиентът на ИП е лице, посочено в т. 8.1 – 8.4, ИП го информира преди предоставянето на услуги, че въз основа на информацията, с която разполага, клиентът се счита за професионален клиент и ще се третира като такъв, освен ако ИП и клиентът не се споразумеят за друго.

11. Инвестиционният посредник информира професионалния клиент, че той може да поиска изменение на условията на споразумението, за да си осигури по-висока степен на защита.

12. Лице, което отговаря на критериите за професионален клиент, е задължено да поиска по-висока степен на защита, когато прецени, че му е невъзможно да оценява или управлява правилно свързаните с инвестицията рискове.

По-високата степен на защита се предоставя въз основа на писмено споразумение между ИП и професионалния клиент, в което изрично се посочват конкретните услуги, дейности, сделки, финансови инструменти или други финансови продукти, във връзка с които на клиента ще се осигурява по-висока степен на защита.

По-високата степен на защита осигурява на професионалния клиент, че няма да се смята за професионален клиент за целите на приложимия режим от ИП към клиента. ИП информира клиентите, категоризирани като професионални, че могат по всяко време да поискат промяна на условията на споразумението, за да се осигури по-висока степен на защита.

III. КЛИЕНТИ, КОИТО МОГАТ ДА БЪДАТ СМЯТАНИ ПО ТЯХНО ИСКАНЕ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНИ КЛИЕНТИ

13. ИП може да категоризира като професионален клиент за всички инвестиционни услуги и дейности и финансови инструменти, или за определени такива, и всяко друго лице, което притежава опит, знания и умения, за да взема самостоятелно инвестиционни решения и правилно да оценява рисковете, свързани с инвестирането и което поиска да бъде категоризирано като професионален клиент, и отговаря поне на два от следните критерии:

- през предходните 4 тримесечия лицето е сключвало средно за тримесечие по 10 сделки със значителен обем на съответен пазар.
- стойността на инвестиционния портфейл на лицето, който включва финансови инструменти и парични средства, е повече от левовата равностойност на 500 000 евро;
- лицето работи или е работило във финансовия сектор не по-малко от една година на длъжност, която изисква познания относно съответните сделки или услуги.

14. Клиенти извън тези по раздел II “Професионални клиенти“ от настоящите правила, включително организации от публичния сектор, местни държавни органи, общините и

частни индивидуални инвеститори, могат да поискат писмено от ИП спрямо тях да не се прилагат някои от изискванията, приложими за непрофесионалните инвеститори.

15. Инвестиционният посредник не може да приема, че лицата по т. 13 притежават знания и опит за пазара, сравними с тези на лицата по раздел II “Професионални клиенти“, без да извърши необходимата оценка.

16. Инвестиционният посредник извършва оценка на знанията и опита на клиента от гледна точка на това дали клиентът може да взема инвестиционни решения и да поема рисковете, свързани с конкретните сделки и услуги. Оценката се извършва по отношение на лицата, които управляват и представляват клиента или които имат право да извършват съответните сделки от негово име и за негова сметка.

17. В случаите, когато клиентът, който по негово искане се третира като професионален, няма самостоятелен управителен орган, на оценка подлежи лицето, което има право да сключва самостоятелно сделки за сметка на юридическото лице.

18. Освен при наличието на посочените в т. 13 критерии ИП може да третира клиента като професионален след спазване на посочената процедура:

18.1. Приема постъпилото от клиента писмено искане, което трябва да съдържа изрично посочване от клиента дали желае да бъде третиран като професионален общо или във връзка с определени инвестиционни услуги или сделки или с определен вид сделки или инвестиционен продукт.

18.2. Към писменото искане на клиента по т. 18.1 трябва да се приложени доказателства, че клиента отговаря на идентификационните критерии по т. 13. ИП предприема действия по проверка на съответствието на клиента с идентификационните критерии, а именно: проверки в бази данни, държавни институции, справки в места за изпълнение или депозитарни институции, изискване на заверени копия от документи от клиента и др.

18.3. При условие, че искането отговаря на установените изисквания и идентификационните критерии са спазени, клиентът се предупреждава писмено, че няма да се ползва от съответната защита при предоставянето на услуги и извършването на дейности от инвестиционния посредник, както и от правото да бъде компенсиран от Фонда за компенсиране на инвеститорите във финансови инструменти.

18.4. Клиентът се подписва и и декларира, че е уведомен за последиците по т. 18.3. След изпълнение на т. 18.1-18.4 ИП може да вземе решение да промени категоризацията на клиента като професионален.

19. Инвестиционният посредник не е длъжен да прилага съответните правила, които осигуряват по-висока степен на защита за клиентите, само ако въз основа на оценката му за опита, уменията и знанията на клиента може да направи обосновано заключение, че:

- Съобразно характера на сделките или услугите, които клиентът възнамерява да ползва или да сключва, той може да взема самостоятелни инвестиционни решения и

- Съобразно характера на сделките или услугите, които клиентът възнамерява да ползва или да сключва, той може да преценява рисковете, свързани с взетите инвестиционни решения.

20. Професионалните клиенти следва да информират ИП за всяка промяна, която може да доведе до промяна в тяхната категоризация.

В случай че ИП установи, че даден клиент е престанал да отговаря на условията, при които е категоризиран като професионален клиент, предприема необходимите мерки за

отразяване на промяната.

21. ИП може да откаже да категоризира като професионален клиент, който формално отговаря на критериите по т. 13, но след извършване на оценката, ако прецени, че клиентът няма достатъчно опит, знания и умения, за да взема самостоятелно инвестиционни решения и правилно да оценява рисковете, свързани с инвестирането.

IV. ПРИЕМЛИВА НАСРЕЩНА СТРАНА

22. ИП ще третира като приемлива насрещна страна всеки инвестиционен посредник, кредитна институция, застрахователно дружество, колективна инвестиционна схема, управляващо дружество, пенсионноосигурително дружество, пенсионен фонд, други финансови институции, които имат лиценз или са регулирани от законодателството на Европейския съюз и на държавите членки, националните правителства, държавни органи, които управляват държавен дълг, централни банки и международни институции, както и такива лица от трети държави, спрямо които се прилагат изисквания, еквивалентни на изискванията на законодателството на Европейския съюз.

23. За приемливи насрещни страни могат да се считат и други лица, които отговарят на определените с чл. 71 от Делегиран регламент (ЕС) 2017/565 изисквания, включително лица от трети държави. В случай на нареждане на клиент, който е лице от друга юрисдикция, ИП отчита дали клиентът е определен като приемлива насрещна страна съгласно законодателството в държавата, в която клиентът е установен.

24. Всяко лице, определено като приемлива насрещна страна по тези правила и приложимото законодателство, може изрично да поиска да не бъде третирано по този начин изцяло или за конкретна сделка.

25. Когато приемлива насрещна страна поиска третиране като клиент, чиито делови взаимоотношения с ИП са предмет на членове 24, 25, 27 и 28 от Директива 2014/65/ЕС, искането се изготвя в писмена форма и указва дали третирането като непрофесионален клиент, или като професионален клиент се отнася за една или повече инвестиционни услуги или сделки, или за един или повече видове сделки или продукти.

26. Когато приемлива насрещна страна поиска третиране като клиент, чиито делови взаимоотношения с ИП са предмет на членове 24, 25, 27 и 28 от Директива 2014/65/ЕС, но не поиска изрично третиране като непрофесионален клиент, ИП третира тази приемлива насрещна страна като професионален клиент.

27. Когато приемлива насрещна страна изрично поиска третиране като непрофесионален клиент, ИП третира приемливата насрещна страна като непрофесионален клиент, прилагайки разпоредбите по отношение на исканията за третиране като непрофесионален клиент, установени в алинеи втора, трета и четвърта в раздел I от приложение II към Директива 2014/65/ЕС.

28. При сключването на сделка със или за приемлива насрещна страна по т. 22 ИП следва да разполага с изричното потвърждение от лицето, че е съгласно да бъде третирано като приемлива насрещна страна. Потвърждението от клиента може да бъде дадено под формата на принципно съгласие или за всяка отделна сделка.

29. Когато ИП извършва инвестиционни услуги по чл. 6, ал. 2, т. 1, 2 и 3 от ЗПФИ може да

извършва или да сключва сделки с приемлива насрещна страна, без да спазва изискванията по чл. 71, ал. 1, чл. 72, 73, 74, 77, 78, 82, 84, 85, 86 и 87 от ЗПФИ, по отношение на конкретните нареждания или съответната допълнителна услуга, пряко свързана с тези нареждания.

30. Клиентите, категоризирани като приемлива насрещна страна, са отговорни за информирането на ИП за всяка промяна, която би могла да засегне извършената им категоризация. В случай че инвестиционният посредник впоследствие установи, че даден клиент е престанал да отговаря на условията, при които е категоризиран като приемлива насрещна страна, ИП предприема подходящи действия за отразяване на промяната и прекатегоризирането му съответно в професионален или непрофесионален клиент.

V. НЕПРОФЕСИОНАЛЕН КЛИЕНТ

31. ИП категоризира като непрофесионален всеки клиент, който не отговаря на критериите и условията по раздел II за категоризирането му като професионален клиент и на критериите и условията по раздел III за категоризирането му като приемлива насрещна страна.

32. С оглед защита на интересите на непрофесионалните клиенти ИП няма да уважава искания на такива клиенти да бъдат категоризирани и третирани като приемлива насрещна страна.

VI. ПРАВА И ОГРАНИЧЕНИЕ НА ЗАЩИТАТА НА ОТДЕЛНИТЕ КАТЕГОРИИ КЛИЕНТИ

33. Непрофесионалните клиенти се ползват с най-високо нормативно определено ниво на защита. По отношение на тях се прилагат всички общи разпоредби, касаещи клиентите на посредника, както и изрично предвидени разпоредби в ЗПФИ. По отношение на клиент, категоризиран като непрофесионален клиент ИП прилага най-малко следните правила:

33.1. ИП не предоставя стимули на служителите си, за да препоръчат на непрофесионален клиент конкретен финансов инструмент, когато ИП може да предложи друг финансов инструмент, който в по-голяма степен отговаря на потребностите на клиента.

33.2. Когато съществува вероятност рисковете, произтичащи от предоставянето на услугата заедно с друга услуга или продукт като част от пакет или като условие по същия договор или пакет, предложени на непрофесионален клиент, да са различни от рисковете, свързани с отделните части, ИП предоставя подходящо описание на отделните части и на начина, по който взаимодействието между тях се отразява на рисковете.

33.3. При предоставянето на инвестиционен съвет на клиент ИП преди изпълнението на нареждането - следствие от инвестиционния съвет, предоставя на клиента на траен носител уведомление дали съветът съответства на предпочитанията, потребностите и други характеристики на непрофесионалния клиент.

33.4. Когато инвестиционния посредник предоставя услугата по управление на портфейл или е информирал клиента, че ще извършва периодична оценка, периодичният отчет съдържа актуализирано изявление и обосновка на начина, по който инвестицията отговаря на предпочитанията, потребностите и други характеристики на непрофесионалния клиент.

33.5. При изпълнението на нареждане, подадено от непрофесионален клиент, възможно най-добрият резултат се определя от общата стойност на сделката, включваща цената на финансовия инструмент и разходите, свързани с изпълнението. Разходите, свързани с изпълнението, включват всички разходи, които са пряко свързани с изпълнението на нареждането, включително такси за мястото на изпълнение, таксите за клиринг и сетълмент, както и други такси и възнаграждения, платени на трети лица, участващи в изпълнението на нареждането.

33.6. ИП не може да сключва с непрофесионални клиенти договори за финансови обезпечения с прехвърляне на собствеността върху обезпечението с цел обезпечаване на настоящи, бъдещи, определени, условни или очаквани задължения на клиента.

33.7. Клиент, категоризиран като непрофесионален, има право на обезщетение от Фонда за компенсиране на инвеститорите.

34. Професионалните клиенти се ползват със средно ниво на защита, като по отношение на тях важат общите разпоредби, касаещи всички клиенти, и почти няма изрични нарочни разпоредби, които да важат само за тях. По отношение на клиент, категоризиран като професионален, ИП прилага следните правила:

34.1. ИП не е задължен да предоставя информацията, предназначена за непрофесионалните клиенти, относно инвестиционните услуги, финансовите инструменти и продуктите, които клиентът желае да ползва и относно неговите инвестиции.

34.2. ИП има право да приеме, че клиент категоризиран като професионален за определени услуги или сделки или продукти, притежава достатъчно опит, знания и умения, за да взима самостоятелно инвестиционни решения и да разбира свързаните със съответната инвестиционна услуга, сделка или продукт рискове. ИП има право да приеме, че клиент категоризиран като професионален, има финансовата възможност да понесете всички инвестиционни рискове, свързани с инвестиционните си цели.

34.3. При изпълнение на клиентските нареждания и предприемане на всички мерки за постигането на възможно най-добрия резултат за клиента ИП не е задължен да поставя общата стойност на сделката, включваща цената на финансовия инструмент и всички разходи, пряко свързани с изпълнението (вкл. такси на мястото за изпълнение, такси за клиринг и сетълмент и др. платени на трети лица, участващи в изпълнението), на първо място като най-важен фактор за постигането на „най-добро изпълнение” съгласно Политиката за изпълнение на клиентски нареждания.

34.4. ИП не е задължен да предоставя на клиент, категоризиран като професионален, информация за възникналите съществени трудности, свързани с правилното и бързо изпълнение на неговите нареждания.

34.5. ИП има право да предоставя на клиент, категоризиран като професионален, регулярните извлечения и отчети с информация за сключени сделки с по-малка честота, отколкото на непрофесионалните клиенти.

34.6. Клиент, категоризиран като професионален, няма право на обезщетение от Фонда за компенсиране на инвеститорите, докато клиентите категоризирани като непрофесионални имат това право съгласно чл. 77г, ал. 2 от ЗППЦК.

35. Клиентите, категоризирани като приемлива насрещна страна се ползват с най-ниско ниво на защита. ИП като посредник, който извършва инвестиционни услуги по чл. 6, ал. 2, т. 1, 2 и 3 от ЗПФИ, може да извършва или да сключва сделки с приемлива насрещна страна, без да спазва изискванията по чл. 71, ал. 1, чл. 72, 73, 74, 77, 78, 82, 84, 85, 86 и 87 от ЗПФИ по отношение на конкретните нареждания или съответната допълнителна услуга, пряко свързана с тези нареждания.

XI. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Ако клиенти на ИП са били категоризирани като професионални по параметри и процедура, сходни с настоящата, то правните отношения с тези клиенти и ИП няма да бъдат засегнати и не се извършва прекатегоризация на клиентите.

§ 2. Управителите на инвестиционния посредник преглеждат и оценяват съответствието на настоящите Правила с извършваните от инвестиционния посредник услуги и дейности, като при непълноти и/или необходимост от подобряване на вътрешната организация приемат изменения и допълнения в Правилата.

§ 3. Настоящите Правила се предоставят за сведение и изпълнение на всички лица, които работят за ИП.

§ 4. Тези Правила са приети на 29.01.2021г. с решение на Управителите на ПФБК ЕООД.